

SÖKANDE

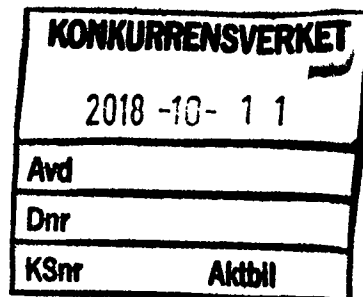
Holm Trävaror AB, 556042-3641
Almgatan 9
733 37 Sala

MOTPART

Järfälla kommun
177 80 Järfälla

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår Holm Trävaror AB:s ansökan om överprövning.

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Järfälla kommun (kommunen) genomförde en samordnad upphandling av ramavtal avseende slöjdvirke (dnr BUN 2018/130) tillsammans med Nacka kommun, Sollentuna kommun och Värmdö kommun. Upphandlingen genomfördes som ett öppet förfarande enligt lagen (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU). I tilldelningsbeslut den 14 augusti 2018 tilldelades Holgers Stugmaterial AB kontrakt i upphandlingen. Av utvärderingsrapporten framgår att Holm Trävaror AB (bolaget) inte ansågs uppfylla samtliga obligatoriska krav på leverantören som redovisades i upphandlingsdokumentet och gick därmed inte vidare till utvärdering.

Bolaget ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att förvaltningsrätten fastställer att bolagets anbud är kvalificerat.

Kommunen bestrider bifall till ansökan om överprövning och yrkar att bolagets talan ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

I 4 kap. 1 § LOU anges att upphandlande myndigheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Upphandlingar ska vidare genomföras i enlighet med principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet.

Av 20 kap. 6 § LOU framgår att rätten ska besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts, om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av de grundläggande principerna i 4 kap. 1 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och

detta har medfört att leverantören har lidit skada eller kan komma att lida skada.

I mål om överprövning enligt LOU gäller som huvudregel att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange vilka omständigheter denne grundar sin talan på (jfr RÅ 2009 ref. 69). Frågan i målet är därför om det föreligger skäl för ingripande enligt LOU på de grunder som bolaget har anfört.

Förvaltningsrättens bedömning

Av utvärderingsrapporten framkommer att kommunen har ansett att bolaget inte har uppfyllt det obligatoriska kravet om ekonomisk ställning.

Av avsnitt 2.7 *Ekonomisk ställning* i upphandlingsdokumentet framgår bl.a. följande. Anbudsgivaren ska ha en tillräcklig ekonomisk stabilitet för att klara de åtaganden som följer av upphandlingen. Kommunen kommer att göra en bedömning av anbudsgivarens ekonomiska ställning genom att begära in uppgifter från UC. I de fall anbudsgivaren uppfyller ställda krav på lägsta kreditvärdighetsnivå 3 eller högre kommer kravet avseende ekonomisk stabilitet anses uppfyllt. Om anbudsgivaren inte erhåller kreditvärdighetsnivå 3 eller högre kan den ekonomiska stabiliteten styrkas genom att bolaget bifogar balans- och resultaträkning för de tre senaste månaderna inklusive intyg från revisor som styrker handlingarna. Anbudsgivarens ekonomiska stabilitet kan även garanteras av moderbolag eller annan finansiell säkerhet i form av exempelvis bankgaranti.

Bolaget har anfört i huvudsak följande. Den upphandlande enheten krävde minst ranking 3 från UC eller kopia av bokslut. Normalt begär de upphandlade enheterna utdrag från valfritt kreditinstitut, så var t.ex. fallet vid den senaste upphandlingen med Håbo kommun. Eftersom bolaget i

decennier har haft högsta rating 5 från UC, har rating 99 av 100 hos Creditsafe och rating AAA hos Soliditet kunde bolaget inte föreställa sig att UC enbart använder sig av databehandling när de gör sin bedömning. Programmet har tolkat en utökning av företagsinteckningar negativt. Anledningen till att bolaget har ökat företagsinteckningarna är att bolaget har tagit över verksamheten i ett systerbolag och åtgärden genomfördes av kostnadsskäl. Bolaget hade inget behov av företagsinteckningarna och har minskat både långfristiga och kortfristiga skulder under räkenskapsåret. Mot denna bakgrund fanns det ingen anledning för bolaget att köpa en kreditupplysning från UC för att kontrollera ratingen och därför gavs inte heller något bokslut in. Uppgifterna finns för övrigt tillgängliga som en offentlig handling hos Bolagsverket.

Kommunen har anfört bl.a. följande. Krav 2.7 i upphandlingsdokumentet är ett obligatoriskt ska-krav och kravet om att anbudsgivaren ska ha kreditvärdighetsnivå 3 eller högre hos UC är mycket tydligt. Av kravet framgår även att en anbudsgivare har möjlighet att styrka sin ekonomiska förmåga genom att till anbudet foga balans- och resultaträkning för de tre senaste månaderna, intyg från revisor, moderbolagsgaranti eller bankgaranti i det fallet man inte erhåller kreditvärdighet 3 eller högre.

Sista anbudsdag var den 23 juli 2018 och efter anbudsöppning genomförde kommunen kontroll av kreditvärdigheten hos UC. Av kreditupplysningar daterade den 13 augusti 2018 och den 27 augusti 2018 framgår att bolaget sedan den 16 januari 2018 har en 2:a i rating från UC. Bolagets anbud saknar handlingar som visar att kravet om ekonomisk ställning är uppfyllt och bolaget har därmed inte utnyttjat möjligheten att styrka den ekonomiska ställningen på annat sätt enligt förutsättningarna som angavs i upphandlingsdokumentet.

Efter att kommunen den 28 augusti 2018 skickade ut beslut om tilldelning till samtliga anbudsgivare inkom bolaget med en egen kreditupplysning från Creditsafe daterad den 28 augusti 2018. Om kommunen skulle ta hänsyn till en handling som inte har bifogats anbudet utan har inkommit till kommunen efter att tilldelningen har skett skulle det innebära brott mot de grundläggande principerna och särbehandling av bolagets anbud i förhållande till övriga anbudsgivare. Även om kommunens krav hade inneburit att det hade varit fritt för anbudsgivaren att till sitt anbud foga ett utdrag från valfritt kreditinstitut var kravet inte uppfyllt eftersom bolaget inte hade fogat något utdrag till sitt anbud.

Förvaltningsrätten konstaterar att en upphandlande myndighet har stor frihet att ställa de krav den finner nödvändiga i en upphandling. Kraven får dock inte strida mot gällande principer och bestämmelser i LOU (se t.ex. RÅ 2010 ref. 78). Den upphandlande myndigheten har bl.a. rätt att ställa krav på en leverantör i fråga om dennes ekonomiska och finansiella ställning under förutsättning att kraven har anknytning till det som ska anskaffas och står i proportion till detta (14 kap. 1 § LOU).

Förvaltningsrätten anser att det inte står i strid med LOU att uppställa ett obligatoriskt krav i fråga om en anbudsgivares ekonomiska ställning som består i att anbudsgivaren ska ha en viss lägsta nivå på kreditrating (jfr Kammarrätten i Stockholms dom i mål nr 6023-17). Enligt förvaltningsrättens mening är det aktuella kravet tydligt formulerat. Den kravställda lägsta nivån 3 hos kreditinstitutet UC har anknytning till det som ska upphandlas och är inte oproportionerligt högt i förhållande till upphandlingens värde. Kommunen har därför enligt förvaltningsrätten haft rätt att ställa kravet.

Förvaltningsrätten anser att det ankommer på anbudsgivaren att kontrollera om anbudet är komplett och att det uppfyller de obligatoriska kraven. Av

utredningen i målet framgår att bolaget inte har uppfyllt lägsta kreditvärdighetsnivå 3 hos kreditinstitutet UC. Bolaget har till anbudet inte heller fogat någon utredning till stöd för sin ekonomiska ställning trots att det av upphandlingsdokumentet framgår med tydlighet att bolaget har haft möjlighet att ge in andra handlingar för att styrka sin ekonomiska stabilitet. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att bolaget när det gav sitt anbud inte uppfyllde det obligatoriska kravet på ekonomisk ställning. Den omständigheten att bolaget senare har gett in utdrag från annat kreditinstitut medför inte en annan bedömning eftersom handlingen har getts in först efter sista anbudsdag och efter det att tilldelningsbeslutet fattades.

Förvaltningsrätten anser mot denna bakgrund att bolaget inte har visat att kommunen har brutit mot de grundläggande principerna i 4 kap. 1 och 2 §§ LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag genom att uppställa det aktuella kravet i upphandlingen. Det saknas därmed skäl för ingripande enligt LOU på de grunder som bolaget har anfört. Ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-05).

Anna Karin Andersson

Rådman

Förvaltningsrättsnotarien Matilda Johansson Köves har föredragit målet.

Hur man överklagar

FR-05

Den som inte är nöjd med förvaltningsrättens beslut kan överklaga. Här framgår hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som ni fick del av beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För myndigheten räknas tiden alltid från beslutets datum.

Hur räknar vi ut tiden?

Sista dagen för överklagande är exakt 3 veckor från den veckodag som tiden börjar räknas. Om ni exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen för överklagande är en helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Tänk på detta i mål om överprövning av upphandling

I vissa fall kan myndigheten ingå avtal efter 10 dagar från det att domstolen avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut, och i vissa fall får myndigheten ingå avtal omedelbart. Efter att avtal har slutits får kammarrätten inte överpröva upphandlingen. Detta gäller alltså även om tiden för överklagande fortfarande gäller.

Närmare regler finns i den lag som gäller för målet, se rutan längst ner på nästa sida för hänvisningar.

Gör så här

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför ni tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring ni vill ha och varför ni tycker att kammarrätten ska ta upp ert överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis ni vill hänvisa till. Förklara vad ni vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå er: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om ni har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten – adressen finns i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har ni tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om ni *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt ni vill föra fram.

Vill ni veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om ni har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.

För fullständig information, se:

- lag (2016:1145) om offentlig upphandling, 20 kap.
- lag (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, 20 kap.
- lag (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet, 16 kap.
- lag (2016:1147) om upphandling av koncessioner, 16 kap.